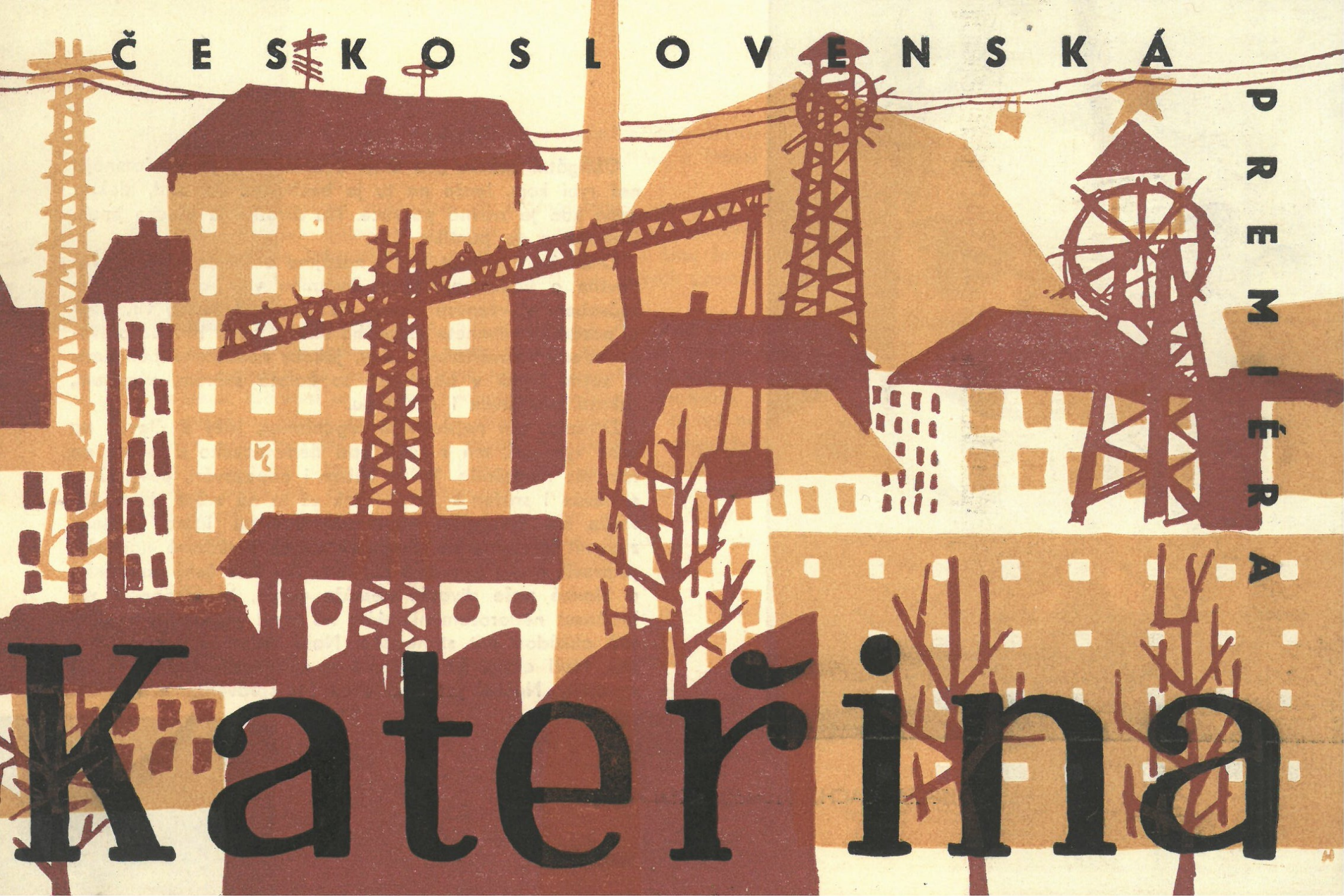


Č E S K O S L O V E N S K Á

P R E M I É R A

# Katerina





Obligátní otázka „co chtěl básník říci“, je věrolomnější než rybí kost. Jenže na tu je buchanec do zad, doktor nebo kdo je zrovna po ruce. Na divadle je všechno jinak. Doslova a do puntíku.

Chtěl jsem napsat hru o nezájmu a lhostejnosti a především o lidech uprostřed životního víru, a přece svým způsobem vyvržených kamsi na okrajinu. Každý vír, když si pozorněji všimnete takového úkazu, mívá blizoučko svého středu neuvěřitelné tišiny, jakoby nedotčené pohybem. A zatím kdesi v hlubinách to kolotá svárem, zápasem, úzkostí, vítězstvím i porážkou.

Divadlo, ten nejsložitější organismus, jaký si člověk na sebe vymyslel, má v sobě cosi démonického a staletí na tom nic nezměnila. Jsi tu váben i odpuzován, povznášen, strhován i srážen k zemi – jak už to na světě chodí. Divadlo má schopnost naplňovat pouhou literu životem, zmocnit se toho, co dramatik tušivě i vědomě nastražil, připravil, ano i hanebně zpackal. Ale bez čeho se dnešní a hlavně naše divadlo nemůže obejít, je schopnost zabraňovat nedorozumění. Mám na mysli schopnost a zároveň ctizádost mít stanovisko. Naše stanovisko, stanovisko lidí, kteří chtějí žít moderně a ne chudě, bohatě a ne vypráhle. Našimi jistotami chce být spravedlnost a krása.

VOJTĚCH CACH, laureát státní ceny.

3267

Důvtipný čtenář už jistě pochopil, že mluvím o jeho divadle, tedy o divadle ostravském se vším všudy. Nebude tedy pokládat za náhodu, že Kateřině a lidem kolem ní se poprvé otevřela dvířka právě na jeho scéně.

V takové souvislosti pokládám za marnotratnost varování, abychom nevyháněli z našeho společenství lidi s všelijak třapatým talentem k životu, lidi s bláhovými nadějemi a sny, lidi s odvahou, bláznovstvím, láskou, odpovědností, omyly a já nevím s čím. Je správné hodnotit člověka podle toho, co vykonal. Ale za silnější pokládám údiv nad tím, jakých proměn v sobě se domohl. Tady máme všichni pořád co dělat.


Nezbývá než se vytasit, kam míří tyto řádky. Autor se skutečně vydal za svými postavami, s vlastními zážitky, zkušenostmi a se vším, co mu vezdejšek dopřál, co strávil, přijal a překonal. Při takové štrapáci narazíte na leckoho. Také na tvrdošíjného dramaturga, ještě zarputilejšího režiséra, nemluvě už o herci, kterému se zaboha nechce do konfekce. Protivovi.

A najednou autor poznává, že přispěl k něčemu, co už nemůže v průběhu věci ovlivnit, i kdyby se nakrásně zakuckával zbožným přáním, aby jeho hra byla přitažlivá, originální, plná lesku a myšlenek. Protože nastupuje další činitel, který teprve dělá divadlo divadlem – divák. A tu už není mnoho na vybranou. Buď splynout s obecnstvem a žasnout. Anebo se stydět. Vidíte, jak to není snadné. Ale takový už je život.

Zajímavý...

Vojtěch Cach





Hlavní linií v rozvoji literatury a umění je jejich stále užší sepětí se životem lidu, pravdivé a vysoce umělecké zobrazování bohatství a mnohotvárnosti socialistické skutečnosti, zanícené a výstižné zobrazování všeho nového, skutečně komunistického, a odhalování všeho toho, co brání postupu společnosti vpřed.



Z NÁVRHU PROGRAMU KSSS



Věnceslav Juřina:

## Můj přítel havíř

... navštěvuje symfonické koncerty,  
jak já líbá někdy láskou ohořelé rty,  
v helikoptéře svých snů též létá nad zemí,  
v těchto letech nejvíc podobá se mi.  
V mnohém ale ode mne se liší:  
hněte život, o němž já jen píši.  
Kde si zoufám, on se usmívá,  
říká, že můj žal je jenom pěna bez piva.  
Závidím mu jeho vnitřní svár,  
vedle něho připadám si stár,  
závidím mu pevnost jeho nitra,  
co udělat chci za rok, on udělá zítra,  
závidím mu jeho chlapeckou ruku  
plnou mozolů a suků.  
Závidím mu to čím ode mne se nejvíc liší:  
hněte život, o němž já jen píši.

ZE SBÍRKY DĚŠT HLEDÁ ZELEŇ

K a  
ř í  
t e  
r  
i  
n a



o b s a z e n í

Vojtěch Cech, laureát státní ceny

# Kateřina

Hra o dvou dílech

Režie: Josef Janík

Scéna a kostýmy: inž. arch. Jiří Procházka j. h.

Kateřina . . . . .	Ljuba Benešová
Franta . . . . .	Svatopluk Matyáš
Emil . . . . .	Stanislav Wandas
Hamouzová . . . . .	Jindra Froňková
Vacula . . . . .	Miroslav Horák
Krejza . . . . .	Miloš Pavlín
Bob Nožička . . . . .	Bohuslav Čáp
Božena . . . . .	Naďa Letenská

Inspicent: Marie Pecháčková.

Text sleduje: Míla Stará

Přestávka po 1. části

Československá premiéra dne 14. října 1961 v DJM

Vilém Závada:

## MŮJ OSTRAVSKÝ KRAJ

Tak trpkou vůni koně mají  
a cukr dostávají od dětí.  
Trpčeji voníš ty, můj kraji,  
tvůj puch k nám zdaleka už doletí.

Krk natažen v oblacích kouře,  
tys první větril chřípěmi  
předzvěst přicházející bouře,  
která se potom snesla na zemi.

Když volnost ucítils, můj kraji,  
zahrabals kopyty a dal se v klus.  
Z nozder ti žhavé ohně plají,  
zem naši táhneš za sebou jak vůz.

Kateřina  
Kateřina

Kateřina

Kateřina

Kateřina

Kateřina

ČESKOSLOVENSKÁ PREMIÉRA

DIVADLO JIŘIHO MYRONA

14. ŘÍJNA 1961

Vilém Závada:

## STARÉ ZVYKY

Jsou u nás dosud zvyky dávné:  
chodit a ne dívat se na sebe.  
Strojíme potom pohřby slavné  
a mrtvé vynášíme do nebe.

Tak život za životem hasne,  
až vtírá se myšlenka palčivá:  
umíme dělat pohřby krásné,  
však pohřbíváme za živa.

ZE SBIRKY »VZDUCH A SVĚTLO«



## Několik poznámek o autorovi a o hře

Dramatika Vojtěcha Cacha jistě není třeba podrobně představovat. Byl to právě on, který se tak významně podílel na zrodu našeho nového dramatu. Připomeňme si alespoň některé názvy: DS 70 nevyjíždí, Duchcovský viadukt, Mostecká stávka, Hornická komedie, Paní Kalafová, O nás bez nás a hra z vesnického prostředí Moje teta, tvoje teta. Konečně jeho poslední hrou je Kateřina, která je v Ostravě uváděna jako československá premiéra.

☆

Sila Cachova dramatického díla je především v jasném pohledu na společenské problémy, v uměleckém a výrazném zachycení jednotlivých postav a ve vytvoření přesvědčivé atmosféry. Vedle vlastní dramatické invence je to především zevrubná znalost prostředí a lidí, o kterých píše. Prošel řadou povolání a zejména jako politický pracovník a žurnalista seznámil se se svými dramatickými hrdiny, tak říkajíc v terénu.

☆

*Zatím nejvýznamnější kapitolu jeho dramatické tvorby tvoří hry z dějin dělnického hnutí. Jeho hra Duchcovský viadukt, poctěná státní cenou, znamenala kvalitativní skok ve vývoji našeho dramatu tohoto typu. Hra vycházela z konkrétních událostí na Mostecku v roce 1931. Na osudech ústřední postavy horníka Suchardy dokumentoval autor postupně dělnické uvědomění. Bezprostředním navázáním na tuto hru byla Mostecká stávka, hra významná tím, že zde prvně vystupují skutečné postavy dělnického hnutí. Umělecky nejzralejší z této skupiny her je Paní Kalafová, která měla úspěšný ohlas i v zahraničí a je dodnes živou součástí repertoáru našich divadel. Na scéně Státního divadla v Ostravě byla uvedena jeho hra Duchcovský viadukt v roce 1951.*

☆

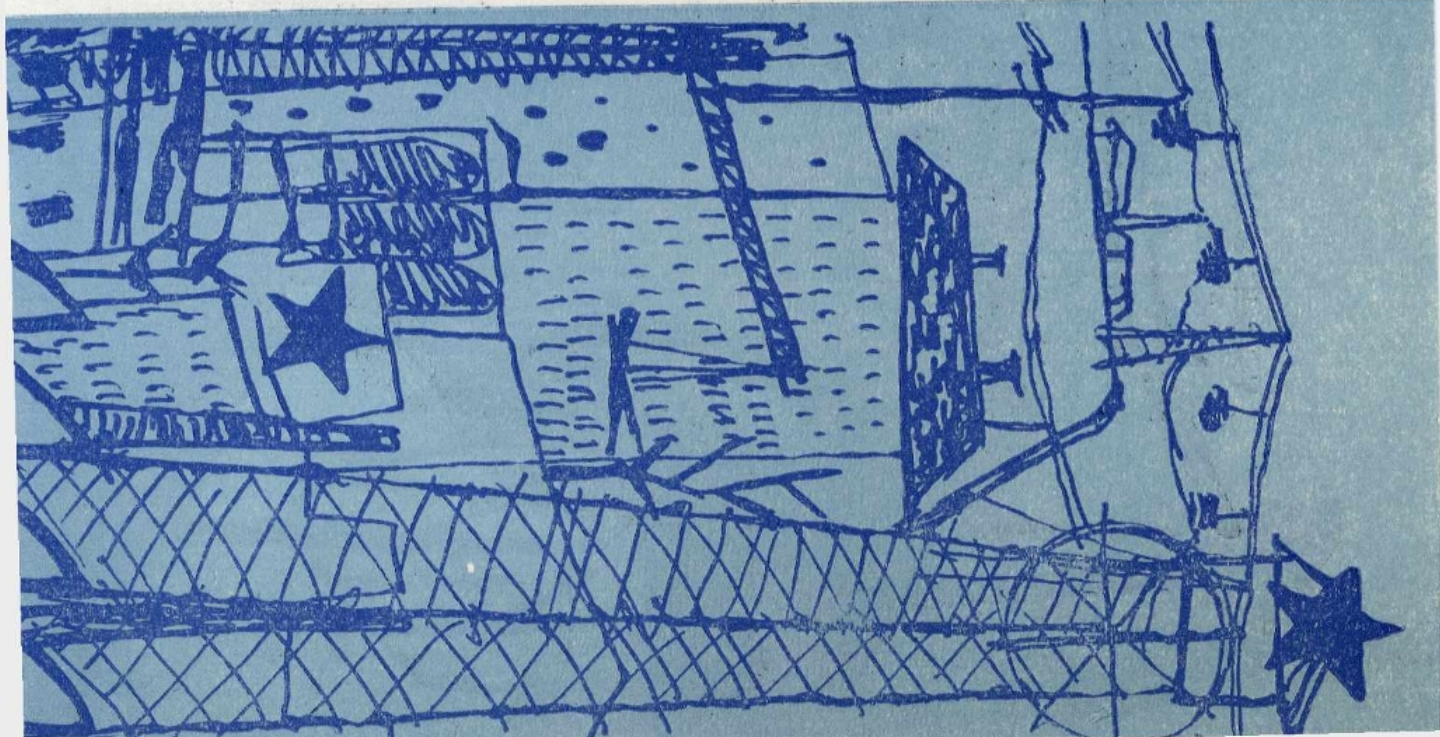
Kateřina ukazuje další krok v Cachově uměleckém vývoji. Jestliže jeho předchozí hry těžily především z dramatičnosti dějové a situační, promítá se dramatické střetnutí jeho poslední hry do nitra jednajících postav. Hra ukazuje, že každý dnešní člověk má dramatický svár sám v sobě, se kterým se musí vyrovnat.

Navíc nová Cachova hra ukazuje i zásadní úlohu společnosti ve vývoji každého jednotlivce. Je to hra lidová se vším všudy. Lidovost nutno spatřovat v autorově přesvědčivé víře v současné lidi, kteří hledají nové vztahy ke společnosti i k sobě navzájem. Každá z postav má vlastní raneček radostí i bolestí, důležité je však to, že se lidé dovedou o ně vzájemně podělit a pomoci jeden druhému.

☆

Mostecko, které autor důvěrně zná, je opět prostředím naší hry. Hornické prostředí českého severu má mnoho shodného s naším krajem. Především v zásadních charakterových rysech lidí. Lidí, kteří neoplývají krasořečněním, lidí bez patetických gest, ale uskutečňovatelů patetické současnosti a budoucnosti. A proto jistě ne náhodou se uskutečňuje první provedení nové hry Vojtěcha Cacha právě v Ostravě. Kde jinde je otázka nových vztahů tak žhavá jako u nás. Naše spolupráce s Vojtěchem Cachem uvedením této hry nekončí. V současné době pracuje autor na další hře, tentokrát již přímo z ostravského prostředí, věnované opět otázce lidských vztahů, která bude v našem divadle opět uvedena jako československá premiéra.

-kb-



Vojtěch Cach: Kateřina. Program vydalo  
Státní divadlo v Ostravě v redakci drama-  
tarda Vojtěcha Kabeláče. Obálka a grafická  
úprava J. Horáčeková, fotografie F. Krasl, ty-  
pografická úprava R. Mikeska. Vytiskly Mo-  
ravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, zá-  
vod Ostrava, provozovna 22, Hollarova 14.

T 15-12989

